

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) Cross sectional study โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกในชมรมผู้สูงอายุอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 5,000 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัย โดยหาจำนวนขนาดตัวอย่างจากการใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวนขนาดตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ปัจจัยทางชีวสังคม) จำนวน 8 ข้อ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ แหล่งที่มาของรายได้ โรคประจำตัว ดัชนีมวลกาย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ในการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เป็นข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ใช่ และไม่ใช่ จำนวน 15 ข้อ มีค่าคะแนนระหว่าง 0 – 15 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูก	ได้	1	คะแนน
ตอบผิด	ได้	0	คะแนน

การแปลผลแบ่งระดับความรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าพิสัยของคะแนนความรู้ ซึ่งมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับน้อย คือ ได้คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - 1/2$ S.D.

ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm 1/2$ S.D.

ระดับมาก คือ ได้คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + 1/2$ S.D. ถึงคะแนนสูงสุด

2. เป็นแบบสัมภาษณ์การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) ข้อคำถามมีทั้งด้านบวกและด้านลบ มี 3 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 10 ข้อ มีคะแนนระหว่าง 0 – 20 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

		ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	0
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	1	1
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	0	2

การแปลผล แบ่งระดับการรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าพิสัยของคะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับน้อย คือ ได้คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - 1/2$ S.D.

ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm 1/2$ S.D.

ระดับมาก คือ ได้คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + 1/2$ S.D. ถึงคะแนนสูงสุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยเอื้อในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในด้านการรับประทานอาหาร ประกอบด้วย การมีทรัพยากรที่ส่งเสริมพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ และการมีกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบและข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 9 ข้อ มีคะแนนระหว่าง 0 – 27 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

มาก	ให้คะแนน	3
ปานกลาง	ให้คะแนน	2
น้อย	ให้คะแนน	1
ไม่มีเลย	ให้คะแนน	0

การแปลผล แบ่งระดับปัจจัยเอื้อในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในด้านการรับประทานอาหาร ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าพิสัยของคะแนน ปัจจัยเอื้อเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับน้อย คือ ได้คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - 1/2$ S.D.

ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm 1/2$ S.D.

ระดับมาก คือ ได้คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + 1/2$ S.D. ถึงคะแนนสูงสุด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์ปัจจัยเสริมในการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ ได้แก่ การได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเรื่องการรับประทานอาหารจากสื่อต่างๆ และการได้รับคำแนะนำ การสนับสนุนให้ปฏิบัติตนเรื่องการรับประทานอาหารของวัยสูงอายุจากบุคคลต่างๆ เป็นข้อคำถามแบบมี ตัวเลือกให้ตอบและข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือก เพียงคำตอบเดียว จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย มีคะแนนระหว่าง 0 – 14 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้ คะแนน ดังนี้

ได้รับประจำ ให้คะแนน 2

ได้รับนานๆครั้ง ให้คะแนน 1

ไม่ได้รับเลย ให้คะแนน 0

การแปลผล แบ่งระดับปัจจัยเสริมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าพิสัยของคะแนนปัจจัยเสริมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับน้อย คือ ได้คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - 1/2$ S.D.

ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm 1/2$ S.D.

ระดับมาก คือ ได้คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + 1/2$ S.D. ถึงคะแนนสูงสุด

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ จำนวน 20 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบและข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) ข้อ คำถามมีทั้งด้านบวกและด้านลบ มี 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 20 ข้อ มี คะแนนระหว่าง 0 – 40 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

		ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ปฏิบัติประจำ	ให้คะแนน	2	0
ปฏิบัตินานๆครั้ง	ให้คะแนน	1	1
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้คะแนน	0	2

การแปลผล แบ่งระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าพิสัยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับน้อย คือ ได้คะแนนระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึงคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - 1/2$ S.D.

ระดับปานกลาง คือ ได้คะแนนระหว่าง $\bar{x} \pm 1/2$ S.D.

ระดับดี คือ ได้คะแนนระหว่างมากกว่า $\bar{x} + 1/2$ S.D. ถึงคะแนนสูงสุด

3.3 วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ มีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ
3. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสัมภาษณ์ มีเนื้อหาสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

5.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบวัดมีความสมบูรณ์

5.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับประชาชนในชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ชุมชนสวนอ้อย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แล้วนำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ 0.788

6. นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้าย เพื่อตรวจสอบจนอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผ่านสาธารณสุขอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขอความร่วมมือจากสมาชิกในชมรมผู้สูงอายุในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการสัมภาษณ์ได้มีการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และทีมผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลครบถ้วน

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายให้เห็นลักษณะของข้อมูล ปัจจัยทางชีวสังคม ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวสังคมกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ โดยทดสอบด้วยสถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi – square)
3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ โดยทดสอบด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
4. วิเคราะห์หาตัวแปรทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise Method